

Arbejdsgivers partsstilling i erhvervssygdomssager

Udtalt, at jeg på det foreliggende grundlag måtte nære betænkelighed ved at tilslutte mig sikringsstyrelsens og socialministeriets opfattelse, hvorefter en forsikringspligtig arbejdsgiver i almindelighed må anses som part i forhold til offentlighedsloven i erhvervssygdomssager.

FOB nr. 85.153

Henstillet til sikringsstyrelsen og socialministeriet at undergive spørgsmålet en fornyet overvejelse.

(J. nr. 1984-107-030).

Tre fagforbund klagede over, at sikringsstyrelsen i tilfælde af en arbejdsgivers anmodning om aktindsigt i erhvervssygdomssager tager stilling til begæringen på grundlag af bestemmelsen i offentlighedslovens § 10 om partens adgang til aktindsigt. Forbundene klagede endvidere over, at styrelsen ved den konkrete vurdering af spørgsmålet om, i hvilket omfang der skulle meddeles arbejdsgiveren aktindsigt, ikke i tilstrækkelig grad tog hensyn til den erhvervssygdomsanmeldte persons interesser i undtagelse af lægeligt fortrolige oplysninger.

Foranlediget af tidligere henvendelser fra forbundene havde sikringsstyrelsen i skrivelse af 8. februar 1983, redegjort for spørgsmålet om arbejdsgiverens ret til aktindsigt i erhvervssygdomssager. Sikringsstyrelsen anførte bl.a.:

» ... at bestemmelsen i arbejdsskadeforsikringslovens § 53, stk. 2, direkte pålægger styrelsen »at give skadelidte eller de efterladte, forsikringsselskabet eller andre vedkommende lejlighed til at gøre sig bekendt med de foreliggende oplysninger og til at udtale sig om sagen, forinden der træffes afgørelse om erstatningsspørgsmålet«.

For at denne bestemmelse kan få nogen reel betydning, sender sikringsstyrelsen, når afgørelse om erstatning kan træffes, en meddelelse herom til følgende:

1. Skadelidte eller de efterladte.
2. Forsikringsselskabet i sager, hvor der er tegnet lovpligtig arbejdsskadeforsikring.
3. Arbejdsgiveren i sager, hvor en sådan forsikring ikke er tegnet. Dette vil typisk være sager, hvor arbejdsgiveren er selvforsikrer og som sådan samtidig må betragtes som forsikringsselskab.

Som eksempler kan nævnes staten, visse kommuner og koncessionerede selskaber.

4. I enkelte tilfælde andre, der efter en konkret bedømmelse kan anses for »vedkommende« i lovens forstand.

Andre arbejdsgivere får normalt ikke sådan meddelelse, idet arbejdsgivernes interesse antages at være varetaget af det forsikringssselskab, hvori der er tegnet lovpligtig arbejdsskadeforsikring.

En arbejdsgiver anses efter lov om offentlighed i forvaltningen af 10. juni 1970 som part i sagen og er berettiget til aktindsigt, hvis han anmoder om det, jfr. den kommenterede udgave af lov om offentlighed i forvaltningen v. Eilschou Holm, s. 130-131.

Efter offentlighedslovens § 10, stk. 1, skal aktindsigt imidlertid ikke finde sted, hvis partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens akter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser.

Hensynet til private interesser kan i sager om arbejdsskader og specielt i erhvervs sygdomssager føre til en begrænsning af adgangen til aktindsigt.

Styrelsen kan endvidere oplyse, at det kun er i ganske få sager, arbejdsgiveren ønsker aktindsigt. At virksomheder som anført i forbundenes brev ... rutinemæssigt er begyndt at rekvirere sagsakter, er sikringsstyrelsen ikke bekendt med.

... «

I skrivelse af 11. februar 1983 til forbundene meddelte socialministeriet, at ministeriet kunne henholde sig til sikringsstyrelsens udtalelse.

I anledning af en fornyet henvendelse fra forbundene om aktindsigtsspørgsmålet anførte sikringsstyrelsen i skrivelse af 27. maj 1983 bl.a.:

»... at man ikke mener, at offentlighedslovens § 10, stk. 1, berettiger styrelsen til *generelt* at nægte en arbejdsgiver adgang til aktindsigt i lægelige og sociale akter, men at retten til aktindsigt må bero på en *konkret* vurdering.

Denne vurdering er som tidligere nævnt overladt til en erfaren medarbejder.

Hvad angår de eksempler på virksomheder, der rutinemæssigt ønsker aktindsigt, som blev omtalt ved det af forbundene nævnte møde ... i Dansk Selskab for Arbejdsmedicin, bemærkes, at sikringsstyrelsen kun er bekendt med sådanne rutinemæssige ønsker fra arbejdsgivernes side i ganske enkelte tilfælde. Heller ikke i disse mener man imidlertid generelt at kunne afslå aktindsigt, men må som anført vurdere hvert enkelt tilfælde.

Det bemærkes, at det kun er ganske få sager i forhold til det samlede sagsantal, hvori der ønskes aktindsigt af arbejdsgiveren.

...«

Socialministeriet tilsluttede sig i skrivelse af 7. juni 1984 til forbundene sikringsstyrelsens udtalelse.

Det fremgår af den refererede brevveksling, at sikringsstyrelsen senest ved en intern kontormeddelelse af 25. maj 1983 har indskærpet, »at der i hvert

enkelt tilfælde nøje bør skønnes over, i hvilket omfang en sags lægelige og sociale akter bør udleveres til en arbejdsgiver til gennemsyn«.

I klagen til mig henviste forbundene bl.a. til de synspunkter, som forbundene havde gjort gældende i sine tidligere skrivelser til socialministeriet. Forbundene havde i den forbindelse anført, at sikringsstyrelsens praksis hidtil havde været, at arbejdsgiveren, når denne begærede aktindsigt, fik tilsendt kopi af samtlige sagens akter, herunder også de akter, der indeholdt oplysninger af fortrolig karakter om skadelidtes helbredsmæssige og sociale forhold. Forbundene anførte videre, at der på et møde i Dansk Selskab for Arbejdsmedicin var blevet givet eksempler på, at visse virksomheder mere rutinemæssigt var begyndt at rekvirere akter fra sikringsstyrelsen.

Forbundene fandt, at sikringsstyrelsens praksis var i strid med offentlighedslovens § 10, stk. 1, og uacceptabel for de erhvervssygdomsanmeldte, idet det var særdeles belastende for de pågældende, at arbejdsgiveren i sådanne sager kunne rekvirere oplysninger af bl.a. lægeligt fortrolig karakter.

Sikringsstyrelsen anførte i sine udtalelser til mig, at det undertiden var usikkert, om sygdommen var opstået under arbejde for én bestemt eller flere mulige arbejdsgivere. Sådanne mulige arbejdsgivere anså styrelsen ikke som part i sagen. »Først når en enkelt arbejdsgiver er udpeget som forsikringspligtig, anses han som part.« Styrelsen henholdt sig i øvrigt til sine skrivelser af 8. februar og 27. maj 1983. Det var således fortsat styrelsens opfattelse, at der ikke generelt kan nægtes den arbejdsgiver, der må anses for part i sagen, adgang til indsigt i akter om skadelidtes helbredstilstand, idet en sådan aktindsigt, begrænset af fornødne personlige hensyn til skadelidte, bl.a. kan være nødvendig for, at en arbejdsgiver sagligt kan begrunde en anke af afgørelsen.

I udtalelsen til mig henholdt socialministeriet sig til sikringsstyrelsens udtalelser.

Jeg udtalte herefter i en skrivelse til de tre fagforbund:

»Efter offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 1, omfatter offentlighedens adgang til aktindsigt bl.a. ikke »... dokumenter, der indeholder ... oplysning om enkeltpersoners personlige og økonomiske forhold«. Det er klart, at denne undtagelsesbestemmelse omfatter akter af lægeligt fortrolig karakter vedrørende erhvervssygdomsramte.

Lovens § 10, stk. 1, hjemler imidlertid en udvidet adgang til aktindsigt for den, der er part i en forvaltningssag. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Ansøgere, klagere og andre parter i en sag, der er eller har været under behandling i den offentlige forvaltning, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter uanset bestemmelserne i § 2. Dette gælder dog ikke, hvis partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Gør sådanne hensyn sig kun gældende for en del af et dokument, skal parten gøres bekendt med dokumentets øvrige indhold.«

I forhold til den, der er part i en sag, erstattes undtagelsesbestemmelserne i lovens § 2 således af de særlige regler i § 10, stk. 1, 2. og 3. pkt. Ef-

ter disse regler beror adgangen til at gøre undtagelse fra partsøffentlighedsprincippet altid på et konkret skøn. I modsætning til § 2 indeholder lovens § 10, stk. 1, 2. pkt., ingen opregning af de typer af hensyn, der kan føre til, at en parts begæring om aktindsigt må afslås. Det er almindeligt antaget, at den angivelse af modhensyn, der er indeholdt i § 2, vil kunne tillægges vejledende betydning, men undtagelse fra partsøffentlighed kan kun ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående hensyn, og afvejningen må foretages for hvert enkelt dokument for sig. Der er ingen hjemmel til generelt at undtage sagsområder eller arter af dokumenter, for hvilken bestemmelserne i almindelighed vil medføre, at også en parts begæring om aktindsigt må afslås - således som tilfældet er i forhold til den almindelige offentlighed i forvaltningen, jfr. lovens § 2, stk.4.

Jeg har således ingen bemærkning til sikringsstyrelsens almindelige beskrivelse af rækkevidden af offentlighedslovens regler om parter ret til aktindsigt.

Anvendelsesområdet for de særlige regler om partsøffentlighed er i lovens § 10, stk. 1, 1. pkt., angivet som »Ansøgere, klagere og andre parter i en sag ...«. Loven indeholder ikke nogen nærmere stillingtagen til spørgsmålet om, hvilken personkreds der herefter må anses for at være parter.

Med støtte i forarbejderne til den tilsvarende bestemmelse i den tidligere gældende partsøffentlighedslov (Folketingstidende 1963/64, tillæg A, spalte 1351) er det dog almindeligt antaget i den juridiske litteratur og i praksis, at der ved afgørelsen af, om en person kan anses for part i en sag, »navnlig (må) lægges vægt på, hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, ... og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald«.

Specielt for så vidt angår fastlæggelsen af begrebet »klagere« er det på baggrund af en udtalelse i bemærkningerne til partsøffentlighedslovforslaget (Folketingstidende 1963/64, tillæg A, spalte 1350) fast antaget, at partsstatus alene tilkommer personer, der klager »i en dem vedkommande sag«, jfr. herved Betænkning om offentlighedslovens revision (nr. 857/1978), s. 414. Efter min opfattelse må en tilsvarende begrænsning indfortolkes i partsbegrebet også i andre relationer.

Sikringsstyrelsen og socialministeriet er ikke hverken i den forudgående brevveksling med forbundene eller i de udtalelser, der er afgivet i anledning af klagen til mig, kommet nærmere ind på karakteren af de interesser, der efter myndighedernes opfattelse skulle begrunde, at den forsikringspligtige arbejdsgiver i almindelighed må anses som part i sikringsstyrelsens (og den sociale ankestyrelsens) behandling af sager om erhvervs sygdomme.

Jeg skal herom først bemærke, at det afgørende for vurderingen af dette spørgsmål er, om arbejdsgiveren har den fornødne (retlige) interesse i forhold til sikringsstyrelsens *sag* og den *afgørelse*, der træffes om erstat-

ning i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven. Det forhold, at arbejdsgiveren måtte have en væsentlig (retlig) interesse - ikke i sikringsstyrelsens afgørelse - men i at kende *oplysningerne* i sagen med andet formål for øje, f.eks. fordi arbejdstageren har anlagt civil erstatningssag eller påtænker sådant søgsmål - kan efter min opfattelse ikke begrunde, at arbejdsgiveren anses som part i sikringsstyrelsens sag om erstatning i medfør af arbejdsskadeforsikringsloven.

For den forsikringspligtige arbejdsgiver (der har opfyldt forsikringspligten) synes der ikke at bestå nogen væsentlig direkte retlig interesse i udfaldet af sikringsstyrelsens afgørelse. Kun i de formentligt sjældne tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om regresansvar for arbejdsgiveren (jfr. herved lovens § 55, stk. 1) består en sådan interesse. I så fald må arbejdsgiveren anses som part i hvert fald i forhold til selve sagen om regresansvar, men formentlig også i forhold til sagen om erstatning til arbejdstageren. I øvrigt synes en arbejdsgivers interesse i udfaldet af »almindelige« erstatningssager kun at være indirekte; forsikringspræmiernes størrelse inden for den pågældende branche, eller virksomhedens henførelse til en bestemt præmieklasse, vil være påvirket af skadesfrekvensen i branchen eller virksomheden. En sådan indirekte økonomisk interesse kan efter min opfattelse ikke i sig selv antages at begrunde partsstatus for arbejdsgiveren i den enkelte erstatningssag, der vedrører en ansat i den pågældendes virksomhed.

Det anførte synes også at finde en vis bekræftelse i bestemmelsen i arbejdsskadeforsikringslovens § 53, stk. 2. Efter denne bestemmelse påhviler det sikringsstyrelsen, forinden der træffes afgørelse om erstatning, at » ... give skadelidte eller de efterladte, forsikringsselskabet samt andre vedkommende lejlighed til at gøre sig bekendt med de foreliggende oplysninger og til at udtale sig om sagen.«

Jeg må forstå sikringsstyrelsens skrivelse af 8. februar 1983 således, at sikringsstyrelsen ikke i almindelighed anser forsikringspligtige arbejdsgivere for at tilhøre den kreds, der (som »andre vedkommende«) skal underrettes i medfør af bestemmelsen i lovens § 53, stk. 2. Denne opfattelse kan ikke give mig anledning til bemærkninger.

Arbejdsskadeforsikringslovens § 53, stk. 2, går videre end offentlighedslovens regler om partsoffentlighed m.v., idet det påhviler sikringsstyrelsen at tage initiativet til gennemførelsen af aktindsigt og kontradiktion, sammenlign offentlighedslovens §§ 10 og 12, hvis anvendelse forudsætter, at parten har fremsat begæring derom. Selv om afgrænsningen af kredsen af parter efter arbejdsskadeforsikringslovens § 53, stk. 2, derfor næppe er ubetinget afgørende for spørgsmålet om, hvem der må anses som part i offentlighedslovens forstand i erhvervssygdомssager, kan bestemmelsen og dens praktisering dog efter min opfattelse tillægges en vis vejledende betydning ved afgørelsen af, hvem der som »part« i offentlighedslovens forstand er berettiget til at udøve partsbeføjelser. Jeg bemærker herved, at arbejdsskadeforsikringslovens § 53, stk. 2, er en

videreførelse af bestemmelsen i ulykkesforsikringslovens § 9, stk. 2. Om-
talen af denne bestemmelse i Betænkning om offentlighed i forvaltningen
(Nr. 325/1963) s. 22 f., s. 133 f. og s. 199 f. efterlader ikke det indtryk, at
det var tilsigtet at give de foreslåede bestemmelser om partsoffentlighed
og kontradiktion efter begæring et væsentligt videregående anvendel-
sesområde.

At den forsikringspligtige arbejdsgiver ikke i almindelighed anses for at
have partsstatus i sager i medfør af arbejdsskadeforsikringsloven, støttes
efter min opfattelse også af overgangsbestemmelsen i lovens § 67, stk.

1. Det er her fastsat, at arbejdsgivere, der har opnået fritagelse (der fort-
sat har gyldighed) for at afgive risikoen efter ulykkesforsikringsloven, har
samme retsstilling efter arbejdsskadeforsikringsloven som et forsikrings-
selskab.

På det foreliggende grundlag må jeg herefter nære betænkelighed ved at
tilslutte mig sikringsstyrelsens og socialministeriets opfattelse, hvorefter
en forsikringspligtig arbejdsgiver i almindelighed må anses som part i
forhold til offentlighedsloven, og jeg har derfor henstillet til sikringsstyre-
sen og socialministeriet at undergive spørgsmålet en fornyet overvejelse
i lyset af de synspunkter, som jeg har anført ovenfor.

... «

Supplerende oplysninger om sagen

På baggrund af ombudsmandens henstilling forelagde socialministeriet
spørgsmålet om en arbejdsgivers status i forhold til offentlighedsloven for
justitsministeriet, der udtalte, at en arbejdsgiver efter justitsministeriets opfat-
telse ikke i almindelighed kunne anses for at være part i en arbejdsskadesag
efter arbejdsskadeforsikringsloven undtagen i tilfælde, hvor en arbejdsgiver
havde undladt at opfylde sin forsikringspligt, eller hvor arbejdsgiveren ikke
havde forsikringspligt og dermed havde samme stilling som et forsikringsse-
lskab.

I skrivelse af 16. september 1986 til ombudsmanden tilkendegav socialmini-
steriet, at en forsikringspligtig arbejdsgiver i almindelighed ikke ville blive be-
traktet som part i arbejdsskadesager, og at ministeriet samtidig ville overveje
nødvendigheden af en præcisering af arbejdsgiverens aktindsigt som følge
heraf i arbejdsskadeforsikringslovens § 53 ved overvejelserne om de øvrige
ændringer i arbejdsskadeforsikringsloven, som var bebudet i næste folke-
tingssamling.

Ombudsmanden meddelte herefter socialministeriet, at han havde taget det
oplyste til efterretning.